

Názov školiaceho pracoviska: **Ústav svetovej literatúry SAV, v. v. i.**

Meno a priezvisko školiteľa: **Prof. Mária Kusá, CSc.**

Názov témy: **Prekladateľ Ján Štrasser, jeho kultúrny aktivizmus ako jeden z determinantov jeho spoločenského statusu a faktor pôsobenia na spoločenskú dynamiku / The Translator Ján Štrasser, His Cultural Activism as One of the Determinants of His Social Status and a Factor Influencing Social Dynamics**

Forma štúdia: **denná**

Anotácia:

Prekladateľ Ján Štrasser, jeho kultúrny aktivizmus ako jeden z determinantov jeho spoločenského statusu a faktor pôsobenia na spoločenskú dynamiku

V roku 1968 napísal na záver recenzie Rúfusových *Zvonov* literárny kritik J. Štrasser: „Na konci onej múdrej Andersenovej rozprávky kričí dieťa: ‚Kráľ je nahý.‘ Takéto čosi nám vždy musí povedať dieťa. Alebo blázon. Alebo básnik.“ Literárny kritik a básnik J. Štrasser mapoval v periodike 60. – 80. rokov súdobú slovenskú poéziu, v roku 1999 Štrasser, o. i. literárny kritik, básnik, prekladateľ a kultúrny aktivista komentoval zmeny (?) v spoločenskom dianí v úvahe *Deväťdesiate roky: spisovateľ a štát*: „... v umení slúžiť moci slovenskí spisovatelia stále hrajú prvé husle. Zmena nie je na dohľad.“ Svojím spôsobom jeho prekladateľské a širšie kultúrne aktivity počas celého doterajšieho tvorivého obdobia dokumentujú jeho snahu ako „komplexného, situovaného činiteľa, pôsobiaceho v rámci sociálnych sfér a naprieč nimi, ktorý podmieňuje medzikultúrnu, viacjazyčnú výmenu.“ Práve tento fenomén by mal byť v centre skúmania Štrasserových prekladov ako činnosti, zakorenenej v štruktúre medzikultúrnej výmeny a ovplyvnený širšou spoločenskou dynamikou.

The Translator Ján Štrasser, His Cultural Activism as One of the Determinants of His Social Status and a Factor Influencing Social Dynamics

In 1968, at the end of a review of Rúfus's *The Bells*, the literary critic J. Štrasser wrote: "At the end of that wise fairy tale by Andersen, a child cries out: 'The King is naked'. A child always has to tell us something like that. Or a fool. Or a poet." Literary critic and poet J. Štrasser mapped contemporary Slovak poetry of the 1960s – 1980s on a regular basis, and in 1999, Štrasser, who was also a literary critic, poet, translator and cultural activist, commented on social changes (?) in his reflection *The Nineties: the Writer and the State*: "... in the art of serving power, Slovak writers still play the first fiddle. Change is not in sight." In a way, his translation and broader cultural activities throughout his creative period document his efforts as "a complex, situated agent, working within and across social spheres, conditioning intercultural, multilingual exchange." It is this phenomenon that should be at the heart of an examination of Strasser's translations as an activity rooted in the fabric of intercultural exchange and influenced by broader social dynamics.